

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΠΕΛΑΓΙΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Διεύθυνση
Άρης Μαραγκόπουλος

Επιμέλεια, διόρθωση: Πόπη Μουπαγιατζή
Εξώφυλλο: MOTIVO A.E.

© 2010 Εκδόσεις Τόπος & Γιάννης Ξανθούλης
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο
ISBN 978-960-6863-98-1

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Τόπος
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου, 11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856 Fax: 210 8222684

Βιβλιοπωλείο
Γενναδίου 6, 10678, Αθήνα
Τηλ.: 210 3221580 Fax: 210 3211246

www.toposbooks.gr

Γιάννης Ξανθούλης

Δεσποινίς Πελαγία

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ζούμε όπως ονειρευόμαστε. Μόνοι.

ΤΖ. ΚΟΝΠΑΝΤ

ΚΑΚΟΣ ΝΟΤΙΑΣ

Οχτώ με οχτώμισι το πρωί

...ΜΟΝΟ Ο ΚΑΙΡΟΣ τής έπεσε βαρύς την Πέμπτη. Δηλαδή ο νοτιάς, που έστελνε φτερά και ακαθαρσίες περιστεριών μπροστά στην πόρτα. Ο χρόνος έτρεχε με ταχύτητα φωτός δίπλα της, κι απ' ό,τι διαπίστωνε –γιατί είχε επίγνωση του γεγονότος– μεταβαλλόταν από ενεστώτα σε αόριστο, αφήνοντας πίσω το μέλλοντα με σημάδια αποσύνθεσης. Όμως δεν την ένοιαζε, αρκεί όλα να γίνονταν με την τάξη και την ψυχαναγκαστική νομοτέλεια που χρειαζόταν για να υπάρχει. Γιατί είχε να κάνει πάντα πολλά στη «Βηθλεέμ». Ειδικά στα τέλη του Νοέμβρη, όπως τώρα, έπρεπε να συντονιστεί στο ρυθμό των Χριστουγέννων, της Γέννησης και όλων των σχετικών προϊόντων που παρήγε χρόνια τώρα η επιχείρηση Δαδή. Από τον πατέρα Δαδή, το μακαρίτη, ως το γιο, τον Βασίλη, που κόντεψε να σφαχτούν γιατί, λέει, δεν σκέφτηκε μέσα στα τόσα να δοκιμάσουν να φτιάξουν και τάρανδους με θαυμάσια κέρατα από σπέσιαλ χαρτοπολτό, όπως έκαναν τις καμήλες, τα βόδια και τα πρόβατα...

«Δεν προλαβαίνουμε, γιατί έχουμε το νου μας στα στερεότυπα» φώναζε το αφεντικό της «Βηθλεέμ».

«Νόμιζα ότι σιχαίνεσαι τα ζώα ως αντιεμπορικά...» του 'βγαλε γλώσσα.

«Τα ζώα, ναι. Τους ταράνδους ποτέ!» ύψωσε τη φωνή του ο Δαδής, τονίζοντας με σημασία τα ζώα.

Η μέρα προμηνυόταν δύσκολη και ο νοτιάς φυσούσε άπληστα, λες και δεν θα 'χε άλλη ευκαιρία να ρίξει και τα υπόλοιπα φύλλα των δέντρων της αυλής της. Δεν είχε όρεξη να χώσει τη μύτη της στη μετεωρολογία. Αρκούσε που ο αέρας τής έφερνε μια δυσάρεστη ανάμνηση παλιάς ιγμορίτιδας και σκέψεις με περιγράμματα πένθους. Το τσάι μαύρο, κατάμαυρο, με λίγη ζάχαρη, θα τη στύλωνε ως αργά το απόγευμα που σχολούσε.

Το σπίτι μύριζε υγρασία απ' όλες τις μπάντες. Συσσωρευμένος χρόνος που πιάστηκε στη μοναξιά των σοβάδων και μιας θλιβερής εποποιίας αλλεπάλληλων ασβεστωμάτων από τα μέσα της δεκαετίας του '50 και πιο μπροστά. Καλοριφέρ μόνο ηλεκτρικά υπήρχαν.

Μα το πρωί, βιαστική, έκανε πως όλα ήταν εντάξει. Εκτός από σήμερα, που το ραδιόφωνο άφηνε ανοιχτό το ενδεχόμενο να φτάσει πιο γρήγορα απ' ό,τι περίμεναν η αφρικανική σκόνη. Την Κυριακή, όσοι επιζούσαν, θα κατάρτιναν βορινό αεράκι. Όλα αυτά τη ζάλιζαν και ήδη από τα θολά τζάμια της κουζίνας έβλεπε να υπερίπτανται καμήλες με βλεφαρίδες πυκνές και τεράστιες, όπως τα μοντέλα στα τέλη του '60, και βεδουίνοι μαυροντυμένοι, σαν τρομαχτικοί μπαλαρίνοι ενός εξαισίου μπαλέτου φρίκης εμπνευσμένου από τη Βίβλο.

Τουλάχιστον η «Βηθλεέμ», ως εργαστήριο χειροποίητων χριστουγεννιάτικων προϊόντων, δεν έφτανε σε ακρό-

τητες. Το τσάι τής άνοιξε το λαιμό και το βλέμμα. Έξω ο ουρανός είχε το χρώμα των καφέ σκύλων με μικρά ξέφωτα παλιωμένου γαλάζιου.

Διέλυσε ένα αναβράζον αναλγητικό κι έδεσε όσο μπορούσε πιο σφιχτά τα ανατομικά –δεν έλεγε ποτέ τη λέξη «ορθοπεδικά»– μπουτάκια της. Πήρε και την ομπρέλα. Συντονισμένες ματιές στα επικίνδυνα σημεία του σπιτιού. Όχι ότι φοβόταν κάτι ιδιαίτερο η δεσποινίς Πελαγία, με όνομα παρμένο, όπως ανακάλυψε μετά από έρευνα, από μια ανανήψασα πόρνη της Αντιόχειας κι όχι από τη μοναχή Πελαγία, που καθοδηγήθηκε με απανωτά ενύπνια στην ανακάλυψη της θαυματουργής εικόνας της Παναγία της Τήνου. Ως γόνος προσφύγων από την Καππαδοκία, έκλινε σαφώς προς τη μετανιωμένη για το αξιοποινο των ηδονών της Πελαγία της Αντιόχειας. Αλλά και πάλι δεν την ένοιαζε, από τη στιγμή που δεν ήταν αόρατη. Αυτό δηλαδή που ευχόταν μια ζωή, όταν διέσχιζε κουτσαίνοντας την πόλη, τα γραφεία, τους σχολικούς αυλόγυρους και τους διαδρόμους των κινηματογράφων. Δεν φοβόταν πια τίποτα μετά από χιλιάδες χιλιόμετρα ταπεινωτικών διαδρομών, κι ας ήταν η Αθήνα, όπως άκουγε διαρκώς, γεμάτη δολοφόνους τρίτης διαλογής.

Η δεσποινίς Πελαγία όμως απέφευγε την Αθήνα για λόγους ξεχωριστούς. Η βασική της διαδρομή ήταν από τον Κολωνό ως την περιοχή στα δεξιά του Σταθμού Λαρίσης, όπου βρισκόταν η «Βηθλεέμ» – με μερικές αναγκαστικές στάσεις, όπως σήμερα.

Την ομπρέλα την ήθελε πιο πολύ για στήριγμα, διότι, έτσι και την άνοιγε, κινδύνευε να πετάξει πάνω από τρένα,

καφενεία μαύρων που άκουγε πως διακινούσαν επικίνδυνες ουσίες και εβένινα τοτέμ θεοτήτων του κακού, αλλά και μαραμένα ξενοδοχεία που φιλοξενούσαν πόρνες από την Αφρική και τη Μογγολία, μακρινές συγγένισσες του Τζένγκις Χαν που μίσησαν τη στέπα. Στο διάολο όλοι τους!

«Κράτα τη σφιχτά, Πελαγία, και υποστήριξε όπως πρέπει τα πενήντα πέντε σου χρόνια...» συμβούλεψε σοβαρή το είδωλό της στο σκουριασμένο καθρέφτη που καταβρόχθιζε είδωλα πολλών γενιών Γκρέκα.

Γκρέκα ήταν το επίθετό της, αφότου ακρωτηριάστηκε το *-ογλον*. Γκρέκογλου ήταν το αρχικό, προτού το πετοσκόψει ο πατέρας της, μπουχτισμένος από τους ψιθύρους περί «τουρκόσπορων» των δήθεν «γκάγκαρων» αρβανιτοαθηναίων. Κόπηκε, λοιπόν, το *-ογλον* κι άρχισε άλλου είδους ενόχληση: «Τι συγγένεια έχετε με την τραγουδίστρια Στέλλα Γκρέκα;» Καμιά. Οι γονείς της δεν γούσταραν έτσι κι αλλιώς τα ελαφρά τραγούδια...

Ζύγισε τα κλειδιά στη χούφτα της και με μια βαθιά ανάσα βγήκε πατώντας στέρεα όπως πάντα στο αριστερό, να σιγουρέψει το σώμα της, και μετά ήρθε η σειρά του εκ γενετής λειψού δεξιού, που του έλειπαν εφτά πόντοι και κάτι χιλιοστά.

Οι τρεις παπαγάλοι, στα διαφορετικού επιπέδου βρόμας κλουβιά, διέκοψαν την πρόσκαιρη περισυλλογή τους, που είχε ως αποτέλεσμα να βγάλουν το σκασμό για δύο περίπου ώρες και ν' αφήσουν να πλανιέται μόνο το ύποπτο βογκητό της κυράς τους. Η ζωή ξαναγύρισε στο δωμάτιο

με τους «πλαστικούς σταλαγμίτες», όπως χαρακτήριζε η Πελαγία τη λερή ακαταστασία της τρώγλης.

*«Κουτσή... κουτσή γυναίκα
δύο επί πέντε... δέκα»*

τραγουδίσαν σχεδόν εν χορώ τα πουλιά με ένρινο ενθουσιασμό, όταν άκουσαν το βήμα της Πελαγίας. Μάλιστα ο θηλυκός, ονόματι Κρόκα, επέτεινε τον ενθουσιασμό έχοντας πρόσβαση στη θέα –τρόπος του λέγειν– από το μοναδικό παράθυρο, που ήταν στολισμένο με πυκνή καφετιά δαντέλα, συνέπεια πολυετούς απλυσιάς.

«Κουτσή... κουτσή γυναίκα...»

τραγουδίασε πιο μπάσα ο γεροντότερος παπαγάλος, αυτός που είχε διαλύσει ακόμα και το μύθο των θανατηφόρων, για το είδος του, μαϊντανών.

Η Πελαγία, προετοιμασμένη να εισπνεύσει την εξωτική μπόχα της τρώγλης, άνοιξε με σταθερό χέρι, χρησιμοποιώντας το παλιακό κλειδί, κατάλοιπο των κλειδιών που σκούριαζαν από νοσταλγία κι αχρησία. Όμως η τρώγλη, κολλητά σχεδόν στη μονοκατοικία της, αποτελούσε εγγύηση για οποιαδήποτε επώδυνη παρελθοντολογία.

Πριν από σαράντα και πλέον χρόνια χρησίμευε σαν επιδιορθωτήριο παπουτσιών από τον Πέτρο Γκρέκα, τον ανύπαντρο αδερφό του μακαρίτη του πατέρα της. Η τρώγλη και η μονοκατοικία ανήκαν εξ αδιαιρέτου σε κείνη και στα δύο αδέρφια της, που βλαστημούσαν κόσμια την ώρα και τη στιγμή που βρέθηκαν μπλεγμένοι σ' αυτό το καθε-

στώς «συναισθηματικής ομηρίας», όπως έλεγαν, εξαгриώνοντας ήπια τις συννυφάδες και συζύγους τους.

Η Πελαγία, ξέροντας καλά τα κατατόπια μέσα σ' εκείνο το χάος, μάσησε μια καλημέρα κι ακούμπησε την παλάμη της στο μέτωπο της γριάς.

«Η Γροιλανδία είναι πιο ζεστή...» ψιθύρισε κι έσπευσε να ανάψει το καμινέτο για να ζεστάνει το γάλα που είχε περισσέψει από χθες – αν όντως δηλαδή το χθες ήταν κανονικό χθες...

«Τι μέρα είναι;» ενδιαφέρθηκε να μάθει η άρρωστη με τον κρύο ιδρώτα και τον ακόμα πιο κρύο πυρετό.

«Πέμπτη. Όπως πάντα» απάντησε κοφτά.

«Πεθαίνω, Μπέλλα...»

«Το ξέρω. Πιες το γάλα και μη σηκωθείς, γιατί θα πέσεις. Καλύτερα να πεθάνεις στο στρώμα. Είναι βολικότερο για όλους...»

«Σκατά...» έσκουξε η γριά, που ήταν μια αδιευκρίνιστου τύπου γριά.

«Σκατά και κάτουρο συν η βρόμα από τις κότες», ανέβασε στροφές η Πελαγία.

«Παπαγάλοι είναι, Μπέλλα, όχι κότες. Να... έχει τροφή πίσω απ' την τσάντα. Ψάξε...» είπε ξέπνοη.

Μια οροσειρά από πλαστική σαβούρα δυσκόλευε τον εντοπισμό της τροφής των πτηνών. Τη βρήκε πάντως και την άδειασε όλη στις ταϊστρες των κλουβιών.

«Μπέλλα, ίσως... απόψε πεθάνω. Μη με αφήσεις να βρομίσω. Θάψε με...»

«Πάντα βρομούσες. Δεν θα 'χει διαφορά...»

«Θάψε με... Να τελειώσει έτσι, στο χώμα...»

«Άργησα. Έλα...»

Τη βοήθησε να σηκώσει μια ιδέα τον κορμό της. Ένα μάτσο κόκαλα ακούμπησαν στο μαύρο παλτό της Πελαγίας.

«Καίει...»

«Δεν πειράζει. Κατάπινε κανονικά...»

«Τι μέρα είναι;»

«Πέμπτη, όπως και χθες. Όλη η βδομάδα είναι γεμάτη Πέμπτες, για να τρέχω και να μη φτάνω. Έχουμε να παραδώσουμε ως τα Χριστούγεννα χιλιάδες παραγγελίες... Έλα, τελειώνει».

«Είναι καυτό και πικρό...»

«Να μαλακώσει τον πάγο μέσα σου...» είπε η Πελαγία.

«Μπέλλα... το βράδυ θα σου πω...» Έκανε μια κίνηση πως δεν είχε άλλη δύναμη για κουβέντα.

Η Πελαγία απόθεσε το κεφάλι της γυναίκας που έσβηνε από ώρα σε ώρα στο πέτρινο μαξιλάρι και βγήκε βιαστικά, γυρνώντας δυο φορές το βαρύ κλειδί στην κλειδωνιά. Έτσι κι αλλιώς, μόνο εκείνη είχε πρόσβαση στο μαγαζάκι του Πέτρου Γκρέκα. Προτού χώσει εκεί μέσα τη γριά ζητιάνα με τους παπαγάλους, ο τόπος μοσχοβολούσε δέρμα, βερνίκι και καθαρό κερί, που μ' αυτό ο θεός της κέρωνε τους σπάγκους με τους οποίους έραβε και μπάλωνε τα παπούτσια...

Έντεκα χρόνια είχαν περάσει από τότε που η Πελαγία έμπασε εκεί την ετοιμοθάνατη. Έτσι, για ψυχικό. Γκρίνιαζε η γειτονιά για τη βρόμα και τα προστυχόλογα που αράδιαζαν τα πουλιά στα κέφια τους με στεντόρεια φωνή, ειδικά τα καλοκαίρια που η πόρτα ήταν ανοιχτή.

Τώρα όλα θα τέλειωναν. Η Πελαγία σκεφτόταν την αυριανή μέρα όσο πιο ψύχραιμα μπορούσε. Θα έριχνε ασβέστη και θα έσβηνε κάθε ίχνος. Μακάρι να γινόταν να πει και η ίδια ένα ποτήρι ασβεστόνερο.

Όταν οι παπαγάλοι άκουσαν το ανάπηρο βήμα της να απομακρύνεται, κελάηδησαν υστερικά:

*«Κουτσή... κουτσή γυναίκα
οχτώ και δύο... δέκα»*

Η άρρωστη χαμογέλασε κι έπεσε σε λήθαργο.